

In zijn voetspoor

Een liturgisch vierluik voor de Goede Week

Inleiding

Vier getuigenissen van de laatste uren van Jezus staan hier en nu centraal. Getuigenissen van moed en trouw, maar ook van angst en ontrouw. Ze zijn ontleend aan het evangelie volgens Lucas en vormen een vierluik. Na zoveel eeuwen zijn ze nog steeds een spiegel voor ons eigen leven. Wanneer betonen wij onze moed? Wanneer haken wij af? Voor wij ernaar gaan luisteren, maken we het eerst een moment stil om ons hart te openen voor God en zijn Woord.

Stilte

Gebed

God van liefde en ontferming,
wij weten dat U met ons bent,
in vreugde en verdriet,
in dankbaarheid en rouw,
in moed en angst.

Ook al zijn we leeg van binnen
en ervaren we niets van Uw aanwezigheid,
we mogen erop vertrouwen dat U ons verhoort
en niemand van ons verloren laat gaan.
Wees met ons in dit uur en vervul ons van Uw kracht.
Schenk ons de moed om in de voetstappen te treden
van Jezus, Uw geliefde Zoon,
ook al moeten wij gaan waar geen weg meer is.
Amen.

Eerste paneel: **De onbekende afhaker**

Lezen: Lucas 22, 14-24

Zeggen: Aan tafel gaan met iemand die stilzwijgend is afgehaakt. Iemand die de schijn ophoudt dat hij nog altijd je vriend is, door dik en dun, maar die jou in zijn hart al verlaten heeft. Sterker nog, iemand die jou al verpatst heeft aan mensen die je naar het leven staan. Geen mens kan zoiets verdragen – ook Jezus niet, en het moet hem van het hart. Maar hij noemt geen naam. Daardoor raken de leerlingen in rep en roer. Wie is de afhaker? Wie is die lafbek? Ze vertrouwen elkaar niet meer: zou hij, of hij...? Maar nog onverdraaglijker is dat ze zichzelf niet meer kunnen vertrouwen: zou ik misschien zelf...? Om hun angst en onzekerheid te bezweren, maken ze zich groot. Wie zichzelf belangrijk maakt, staat immers buiten elke verdenking...

Zingen: Midden in de dood (coupletten 1 en 4 - 6)

(Gezang 359 uit het Liedboek voor de Kerken; Gezang 496 uit Gezangen voor Liturgie)

Tekst: M. Jacobse, melodie: T. de Marez Oyens.

1. Midden in de dood
zijn wij in het leven,
want Eén breekt het brood
om met ons te leven
midden in de dood.	5. Jezus, uit de dood
opgestaan tot leven,
wees voor ons het brood,
dat wij in U leven
midden in de dood.
4. Lamp voor onze voet,
licht voor onze ogen,
geef ons levensmoed
met de dood voor ogen,
met de dood in 't bloed.	6. Wees voor ons de wijn,
dat wij van U drinken.
Wees voor ons de pijn,
dat wij in U zinken,
dat wij in U zijn.

Tweede paneel: **Bloed, zweet en tranen**

Lezen: Lucas 22, 39-46

Zeggen: Moed heeft niets te maken met het verbergen van je angst. Moed veronderstelt het erkennen van je angst en die ter sprake durven brengen. Dat is wat Jezus doet in zijn meest wanhopige gebed. Hoe zou zijn angst ook verborgen kunnen blijven voor Hem die zich geheel en al met zijn Zoon heeft vereenzelvigd? Ondanks de kracht die Hij hem vanuit de hemel zendt, wordt Jezus overvallen door doodsangst. Dat is meer dan angst voor de dood: het is een angst die zelf dodelijk is. 'Zijn zweet viel in grote druppels als bloed op de grond', staat er. Het is alsof het leven al uit hem wegvloeit.

Als hij zich weer bij zijn leerlingen voegt, vindt hij hen in diepe slaap. Niet van vermoeidheid, maar van verdriet. Hij ziet de tranen op hun gezichten. Slaap betekent vergetelheid: voor een moment het op handen zijnde gevaar niet onder ogen hoeven zien. Jezus doorziet dit. 'Sta op en bid dat jullie niet in beproeving komen.'

Zeggen: Gebed in de Passieweken (Tekst: Sytze de Vries, zie: Open Deur april 2006, pag. 7)
of

Zingen: Uit angst en nood stijgt mijn gebed (naar psalm 130)

(Gezang 19 uit het Liedboek voor de Kerken; Gezang 529 uit Gezangen voor liturgie)

Tekst: J. Wit, melodie Wittenberg 1524.

1. Uit angst en nood stijgt mijn gebed.
O Heer, wil naar mij horen!
Wanneer Gij op ons falen let,
zijn wij, o God, verloren.
Maar in Uw eindeloos geduld
delgt Gij de menselijke schuld
en zegent die U vrezen. | 2. Ik hoop op God de Heer en wacht
het woord dat Hij zal spreken.
Al loopt het naar de middernacht,
ik volg zijn heilig teken.
Mijn hart is in de donkerheid
een wachter die het licht verbeidt,
een wachter op de morgen. |
|---|--|

Derde paneel: **Een verschroeiende blik**

Lezen: Lucas 22, 54-62

Zeggen: Als Jezus wordt weggevoerd, haakt Petrus niet af. Toch wil hij zijn vingers niet branden. Want waarom zou je jezelf onnodig in gevaar brengen? Wie kan nu nog iets voor Jezus doen? Niet opvallen maar van een afstandje toekijken, dat is het beste. Alleen heeft hij het zo koud. Om het een beetje warm te krijgen, moet hij zich wel onder de mensen mengen. En daar wordt hem het vuur na aan de schenen gelegd. Met ieder woord dat hij spreekt, verwijderd hij zich meer en meer van hem die hij had beloofd: 'Ik ben zelfs bereid om met u de gevangenis in te gaan en te sterven.'

Dan kraait er plotseling een haan. De nacht loopt ten einde, de dag breekt aan. Maar voor Petrus is het alsof de nacht pas begint, niet dankzij het hanengekraai, maar door de blik die hij op zich voelt rusten. Een blik die van heel ver lijkt te komen en die hem toch verschroeit, meer dan het vuur waaraan hij zich warmt ooit zou kunnen. Een blik die niet te beschrijven en niet te verdragen is. Petrus wendt zijn gezicht af, hij kan niet anders. En zijn tranen, die hoeft niemand te zien.

Zingen: Jij wist dat je zou sterven (couplet 2 t/m 6)

Tekst: Yvonne van Emmerik, melodie: 'O hoofd vol bloed en wonden', Hans Leo Hassler/ Gezang 183 uit het Liedboek voor de Kerken. Zie: Open Deur, april 2006, pag. 8 (overgenomen uit: Zingenderwijs, red. Rita Hoeve en Barbara Leijnse, Kok, Kampen 2005).

Vierde paneel: **Je blik niet afwenden**

Lezen: Lucas 23, 48-56

Zeggen: De vrouwen uit Galilea. Overal zijn ze hem gevolgd, waar hij ook ging. Ze hebben naar zijn woorden geluisterd en naar hem opgezien. En ook nu hij op zijn woorden wordt afgerekend, wenden ze hun blik niet af. Dat vereist moed. Want is er iets verschrikkelijkers dan te moeten aanzien hoe iemand op wie je je geheel hebt verlaten, zijn einde tegemoet gaat? Toch blijven ze tot het einde - en zien bovendien niet lijdzaam toe. Ook als het doek gevallen lijkt, begeleiden ze Jezus met hun zorgende aandacht. Ze inspecteren het graf en zien erop toe dat het dode lichaam met eerbied wordt behandeld. Ze zorgen voor olie en balsem om de geur van dood en bederf te verdrijven.

Het duurt niet lang meer of ze zullen ook moed verzamelen om opnieuw een bezoek te brengen aan het graf. Vooralsnog echter heeft niemand van hen enig vermoeden dat hun geurige olie niet langer nodig zal zijn, omdat de geur van dood en bederf zal zijn vervluchtigd. Ze zullen in paniek raken als ze het graf zijn binnengegaan. Maar lang zal dat niet duren. Want ze zullen de eerste getuigen zijn van het ongelooflijkste gebeuren uit de geschiedenis. Ze zullen de boden zijn van de nieuwe dageraad, die definitief is aangebroken. Dankzij hun moed en hun trouw.

Zeggen: Opnieuw geboren, opgestaan (Tekst: Marijke de Bruijne, zie Open Deur april 2006, pag. 12)
of

Zingen: Een mens te zijn op aarde

(Gezang 172 uit het Liedboek voor de Kerken, Gezang 432 uit Gezangen voor Liturgie)

Tekst: W. Barnard, melodie: Straatsburg 1545.

1. Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is leven van genade
buiten de eeuwigheid,
is leven van de woorden
die opgeschreven staan
en net als Jezus worden
die 't ons heeft voorgedaan.

2. Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
is komen uit het water
en staan in de woestijn,
geen god onder de goden,
geen engel en geen dier,
een levende, een dode,
een mens in wind en vuur.

3. Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de dood aanvaarden,
de vrede en de strijd,
de dagen en de nachten,
de honger en de dorst,
de vragen en de angsten,
de kommer en de koorts.

4. Een mens te zijn op aarde
in deze wereldtijd,
dat is de Geest aanvaarden
die naar het leven leidt;
de mensen niet verlaten,
Gods woord zijn toegedaan,
dat is op deze aarde
de duivel wederstaan.

Stilte

Gebed:

God van liefde en ontferming,
Wij zijn getuigen geweest van de laatste uren
van het aardse leven van Uw Zoon Jezus Christus.
We weten van zijn angst, die niemand vreemd is,
maar ook van zijn moed om zich over te geven in Uw handen.
Nu treden wij binnen in de stilte, die duister is
maar tevens uitzicht biedt op een nieuwe dageraad:
een stilte waarin de hoop groeit op verrijzenis.
Wij vragen U:
mogen wij naar het voorbeeld van Uw Zoon
en dat van vele anderen die op hem hebben vertrouwd,
gesterkt worden in het vertrouwen dat het laatste woord
niet aan de dood is maar aan het leven.
Amen.

Slotlied: *Het lied van de eerste der mensen,*
(Gezang 441 uit Gezangen voor liturgie)
Tekst: H. Oosterhuis, melodie: 'Wilt heden nu treden'.

1. Gedenken wij dankbaar de daden des Heren,
zijn leven, zijn dood en verrijzenis,
en dat wij oprecht tot Jezus ons bekeren
die onze God en leidsman ten leven is.
2. Hoe hadden wij onze bestemming vernomen,
was Jezus de weg niet ten einde gegaan.
Wie zouden wij zijn, als Hij niet was gekomen
om in zijn lichaam onze dood te doorstaan.
3. Hoe zouden wij ooit voor elkaar kunnen leven,
had Hij ons de liefde niet voorgeleefd,
die tot de dood zich prijs heeft willen geven,
die, Zoon van God, ons aller slaaf is geweest.
4. Gij eerste der mensen, die weerloos en eenzaam
als graan in de aarde gestorven zijt,
Gij wordt ons brood, maak ons met U gemeenzaam,
van harte maak tot wederdienst ons bereid. ✱

Deze liturgie is samenges
de gebeden en de gesproken teksten.

Deze liturgie hoort bij het paasnummer van Open Deur, oecumenisch maandblad, april 2006. Losse nummers van Open Deur zijn te bestellen bij
Boekencentrum Uitgevers, Postbus 29, 2700 AA Zoetermeer, tel. 079 - 3628628, e-mail: abonnementen@boekencentrum.nl.
Een proefabonnement kost 5 euro (vier nummers), een jaarabonnement 25 euro (elf nummers).